

■ بدهی دولت به تأمین اجتماعی

از سال ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ حدود ۱۷۰ هزار میلیارد تومان بدهی دولت نسبت به تأمین اجتماعی در قالب سهام و اندکی هم در قالب ردیف بودجه از سوی دولت سیزدهم تأدیه شد. همچنین مبلغ ۷۰ هزار میلیارد تومان نیز در این بخش برای سال جاری در نظر گرفته شده است.

تسویه بدهی انباشته شده دولت به سازمان تأمین اجتماعی در ۲۰ سال گذشته از نظر عدد و رقم در سنوات گذشته بی سابقه و بی نظیر بوده است. این موضوع از نظر کیفیت دارایی های واگذار شده به تأمین اجتماعی مطلوب بوده و ارزش افزوده مطلوبی برای تأمین آتیه بیمه شدگان و بازنشستگان در آینده خواهد داشت.

دولت سیزدهم از زمان روی کار آمدن، برنامه و اولویت خود را بر توانمندسازی صندوق های بازنشستگی و بیمه ای بنا کرد. در طول این سال ها نیز اقدامات ارزشمندی در راستای پایداری و ماندگاری سازمان های بیمه گر انجام داده است. در واقع یکی از برنامه های تحولی و راهبردی برای توسعه فعالیت های همه جانبه سازمان تأمین اجتماعی که در این دولت پیگیری و اجرایی شد، تسویه بخشی از بدهی های دولت به این نهاد بیمه ای به حساب می آید.

در همین راستا در تأمین اجتماعی برنامه هایی تأثیرگذار در بخش های اقتصادی و سرمایه گذاری با تأدیه بدهی قابل توجه، تسویه بدهی ۱۰۶ هزار میلیارد تومانی نظام بانکی، افزایش سرمایه ۴۵ هزار میلیاردی برای منافع بیمه شدگان در بانک رفاه کارگران و حفظ دارایی ها و سرمایه های این سازمان انجام شد. در حال حاضر تأمین اجتماعی با دریافت این میزان از مطالبات خود، در مسیر درست تأمین منابع و ایفای به هنگام تعهدات قرار گرفته است.

پرداخت ۱۷۰ هزار میلیارد تومان از مطالبات سازمان تأمین اجتماعی در سال های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ و در حال پیگیری بودن پرداخت ۷۰ هزار میلیارد تومان در سال جاری و نیز پیش بینی بازپرداخت ۱۷۰ هزار میلیارد تومان دیگر در بودجه سال آینده، رکورد بی نظیر دولت در تسویه بدهی های بیمه ای به تأمین اجتماعی محسوب می شود. داده های آماری حاکی است در ابتدای فعالیت این دولت، سازمان تأمین اجتماعی به لحاظ بدهی به نظام بانکی، «ابردهکار» شناخته می شد. اکنون با تحقق تسویه بدهی بزرگ ۱۰۶ هزار میلیارد تومانی به سیستم بانکی و با توجه به مطالبات از نهاد دولت «ابرطلبکار» شناخته می شود. این در حالی است که حجم بی سابقه ای از وصول مطالبات تأمین اجتماعی از نهاد دولت در بیش از ۲۰ سال اخیر صورت گرفته است.

یازدهم و دوازدهم میزان وابستگی صندوق های بازنشستگی به دولت، از ۱۲ درصد در سال ۹۲ به ۱۸ درصد در سال ۱۴۰۰ رسیده بود. اکنون این میزان کاهش یافته است. در گذشته، بخش عمده ای از تأمین منابع مالی صندوق های بازنشستگی، از منابع ناپایدار بود که بودجه سالانه صندوق های بازنشستگی را با کسری منابع مواجه می کرد. به عبارتی دولت های گذشته تنها به تخصیص اعتبار برای صندوق های بازنشستگی بسنده کرده و اراده ای برای انجام اصلاحات در این صندوق ها که از بودجه عمومی استفاده می کردند، نداشتند. با توجه به شرایط اشاره شده دولت سیزدهم در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲، برخلاف همه بودجه های سنواتی دیگر این موضوع را در نظر گرفت و منابع لحاظ شده برای صندوق ها را پایدار کرد.

■ مزایای پرداخت مطالبات صندوق های بازنشستگی

پایبندی دولت سیزدهم به بازپرداخت بدهی های صندوق های بازنشستگی از روش های مختلف، موجب پایداری و ماندگاری بیشتر این سازمان های بیمه ای و بازنشستگی خواهد شد. مهم ترین بحران نظام بیمه ای کشور ناترازی مالی عمدتاً ناشی از عدم بازپرداخت به موقع بدهی های دولت به نظام بیمه ای در کنار شوک های بازار کار ناشی از تداوم تغییرات نامساعد این حوزه و شوک های اقتصادی مؤثر بر پایداری مالی سازمان های بیمه گر محسوب می شود.

در این شرایط جای امیدواری است تا با کاهش کسری بودجه صندوق های بیمه ای، ضمن فراهم شدن فرصت پرداخت بدهی دولت و ظرفیت نهفته در نظام چندلایه تأمین اجتماعی، سهم بری بخش عمده جمعیت از منابع عمومی محقق شود. یکی از موضوعات مهم در حوزه تأمین اجتماعی پرداخت نشدن بدهی دولت ها در راستای تعهدات خود بابت حق بیمه افراد و تبدیل شدن آن به بدهی های انباشته شده است. استمرار این رویه در سنوات قبل زمینه کسری بودجه در صندوق های بیمه ای و افزایش چالش ناترازی در این نهادها را فراهم کرده بود. دولت سیزدهم با قطع این رویه و پرداخت بخش قابل توجهی از مطالبات بیمه های اجتماعی، بستر تقویت سازمان ها و صندوق های بازنشستگی را هموار کرد.

■ تأمین منابع بیمه های اجتماعی در بودجه ۱۴۰۲

سید صولت مرتضوی وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی پیش تر در ارتباط با تأمین منابع بودجه ای برای رفع کسری بودجه صندوق های بیمه ای و بازنشستگی گفته بود: «در بودجه سال ۱۴۰۲ منابع بسیار مطلوبی برای تأمین کسری های صندوق های بازنشستگی از جمله صندوق بازنشستگی کشوری، صندوق فولاد و سازمان تأمین اجتماعی پیش بینی شده و راه های مناسبی برای اخذ مطالبات صندوق ها از دولت و کاهش آن ها ترسیم شده است.»

او با اشاره به کاهش بدهی دولت به صندوق ها بیان کرد: «سازمان تأمین اجتماعی نزدیک به ۲۰۰ هزار میلیارد تومان از مطالبات معوقه اش را از دولت دریافت کرده است.»

وزیر کار ۵۸ دیهشت ماه سال ۱۴۰۲ در آیین تجدید میثاق جامعه کارگری با آرمان های امام خمینی (ره) بیان کرد: «آن روزی که دولت سیزدهم اقتصاد کشور را تحویل گرفت، وضعیت نامطلوب بود و برخی شخصیت های اقتصادی می گفتند دولت، صندوق خالی تحویل گرفت، اما ما صندوق خالی که نه، بلکه به روایت آمار بانک مرکزی صندوقی با ۱۱۰۰ هزار میلیارد تومان بدهی را در اختیار گرفتیم.»
مرتضوی همچنین با اشاره به اینکه در سال ۱۴۰۰ کسری صندوق های بازنشستگی حدود ۴۰۰ هزار میلیارد تومان بود، توضیح داد: «امروز دولت نزدیک به ۶۰۰ هزار میلیارد تومان اوراق خزانه را به صورت ماهانه ۱۵ هزار میلیارد تومان پرداخت می کند.»

